

KÖZÉRDÉK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét ill. a
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adtnak vissza.

Előfizetési feltételek:
helyben hához hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyiltér ora 15 kr.

A nagyenyedi ev.ref. egyházmegye képviselőinek tavaszi közgyűlését

Nt. Hegedűs Lajos esperes elnök a következő beszéddel nyitotta meg.

Nagyon tisztelt képviselői közgyűlés!

Egy év leforgása után megint összegyűltünk, hogy egyházi alkotmányos jogaink gyakorlatában — Egyházmegyénk egy évi mozzanatairól tudomást véve — közgazgatásunkat egy új ciklus folyamába indítsuk.

Ugy hiszem, öröm-ünnepp ez mindnyájunkra nézve — midőn újból szemtől-szembe láthatjuk azokat a kik — mint az egyházmegye választottjai — mint szt. papság — nagy érdeklődéssel a kül-politika zajgó tengeréről ide az egyházi buzgóság és vallásos érzelem csendes öblébe összeseregeltünk. Örömtünnepp ez különösen reánk vidékiekre nézve, kik valahányszor e nemes város határait átlépjük, valahányszor ezen szép és virágzó egyházba — mely anyai vész és vihar után — mindannyszor mint Phönix — Istennek dícsőségére — hamvaiból kiemelkedett, — ide a valódi kálvinizmus ezen Mekkájába a multak kegyeletes érzelmeivel összegyűlhetünk! Itt vagyunk egyházmegyénk metropolissá, mely egy magában a szív és ész fonság oly zömét állítja ki — minővel egy egyházmegye sem dicsekedhetik. — Ezeknek hatása alatt örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy képviselői közgyűlésünk most is szép számmal egybegyűlt tagjait szívem teljességéből a tisztelt, a szeretet és barátság meleg érzelmeivel üdvözöljem!

A mult, melyet hátrahagytunk, nagyszabásu terveket s jövőre való intézkedéseket hozott felszínre egész anyaszentegyházunkra, — a jövő, mely kétes bizonytalanságba lebeg előtűnik — fejt ki az eszmék életrevalóságát, hozhatja meg azoknak gyümölcseit.

Nem említve felsőbb és alsóbb iskoláinkra a nevelés ügyében felmerült nevezetes intézkedéseket, — jelezni kívánom a minket egyháziakat épen oly közelről érdeklő azon nagy horderejt mozzanatot, mely a magyar protestáns irodalmi társaság megalakításában oly kedvező jelenségekben mutatkozik, — jelezni kívánom azért is, mert Egyházmegyénk a részvételtől még hátra vagyunk, de remélem, hogy az e tekintetben sem tagadja meg önmagát. E végre a ház asztalára kiteszem az aláírási ívet, hogy a résztvevők aláírassák vagy mint alapító tagok 100 fittal, — illetőleg évi 8 frt fizetéssel, — vagy mint rendes tagok

hat évre, évi 6 frt — vagy mint pártoló tagok 3 évre, évi 3 frt kötelezettséggel. Ajánlanám, hogy egyházmegyénk — mint erkölcsi testület — lépjen az alapítók sorába, az egyesek pedig körülményeik szerint válasznak a két utóbbi osztályból.

Egyházkerületünkben a pusztá helyek, az elhagyott vidékek a felállított és állítandó missioi alapon kezdenek benépesedni; a czélbavett csoportosítás utján a nyomorban sanyló egyh. személyek fizetésén öröndetes növekedést remélhetünk, mire annnyival nagyobb szükségünk van, mert a régi kepe-rendszer kiélte már magát s ha élni akarunk s azon magaslaton megállni — melyet a vallás és az egyház méltósága megkíván — újintézkedésekről kell gondoskodnunk.

Az egyházi Fehatoság egyh. megyénket is bevonta a javadalmaszandók sorozatába s több egyházunk részére az építkezési alaptól nagyon is mérsékelt kamat és törlesztési illeték mellett a szükséglethez képesti összeg van kiutalva, — mezősegi desolát egyházaink bevonatván a missióba, — ha ez létre jön. — Detrethem környékén egy kis oáz fog számunkra felnyitni, melybe a vallásos erkölcsi élet s nemzetiségünk is biztos menedéket talál. —

Az országos reform. közalap a mult évben is kiterjesztette reánk jó indulatát — midőn az istvánházi kicsiny buzgó egyházunk 100, Lőrinczréve 100, Sz. Ujfalú 50, Szentmihályfalva 50, — s az egyh. személyek közül: t. Papp Dávid 50, Sükösd Ferencz ny. lelkész 100, Veres Kálmán 50, Vinczi Domokos 50, Bertalan József 50 frt s így összesen 600 frt segélyben részesültek s így Egyházmegyénk szinte anyai segélyt kapott, miut a mennyi illetéket évenként kiszolgáltattunk. Vajha ez is egy ösztön lenne arra, hogy jövőre nagyobb buzgósággal járjunk el ne csak az illeték kirovasában, hanem annak beszolgáltatásában is, mert bizony vannak még most is hátralékosok, kik nem hanyagságból, sőt inkább a mindenfelől rájuk nehezedett terhek sulya alatt részben nem tehetek eleget köteleességüknek. Az 1887-ik évre ki volt róva 891 frt 70 kr. Ebből befizetett 1887. decz. 31-ig 510 frt 23 kr, utólagosan 1888-ban 188 frt 40 kr = 698 f. 63 kr s így hátralék maradt 198 frt 7 kr. Volt még régibb hátralék 1887. jan. 1-én 835 frt 50 kr. Ebből törlesztett 91 frt 75 kr, befizetett 603 frt 53 kr, hátralékban van 140 f. 23 kr s így ez időszertint összes hátralékunk 333 frt 29 kr.

Az 1887. évi államsegély és Boldácsi alapbóli kiosztás az őszön veszi kezdetét s miután e tekintetben az ősi közgyűlésről s utólagosan is számos egyházat és egyházi személyt ajánlottunk fel kellőleg indokoltan — bizalommal várják a kiutaladó segélyt. — Az államsegélyből állandó segélyt kapnak: a kapudi lelkesítési hivatal 50 frt, a gombási 100 frt, a lőrinczréve 80 frtot; a kerületi domesetikából: a toroczkozszentgyörgyi 100 frt, a turi 75 frt s a csombordi mester 30 frt = 435 frtot évenként.

Az őseinktől reánk maradt can. visitatio ez évben a megváltozott vizsgálati rendszer új phasisába lépven, miután a számadások az átmeneti szak nehézségei miatt csak most vizsgáltathattak felül (s még most sem jött bé egy pár egyházbóli) s a számadások felülvizsgálata előtt nincs helye az esperesi vizsgálatnak, — a törvény értelmében az egy év alatt végrehajtandó esperesi vizsgálat eredményéről csak is az ősi közgyűlésen lehetek szerencsés referálni. Lehet, hogy a helyzet nehézségeit leküzdve a jövőben gyorsabb folyamatu leszzen a számadások elkészítése — meg- és felülvizsgálata, — de bizony ez évben a számadásoknak nem helyben való vizsgálat a sok bajt, nehézséget és kellemetlenséget okozott az egyházi administratióban.

Egyébíránt az egyh. megyei ügyek folyton a maguk rendes kerékvágásában s a közigazgatás keréke — ha, néha talán döcögött is, azt méltóztassanak nem a hanyagságnak, hanem a korral és idővel együtt járó nehézségeknek tulajdonítani; mindenesetre a közigazgatás nagy könnyebbségére szolgált a rendszeresített egyházmegyei tanács buzgó közreműködésének sikeres igénybe vétele. Ennek üléseiről lesz szives referálni a nt. főjegyző afa; nem tehetem azonban, hogy a magam részéről az egyh. megyei tanács tagjainak, kik a legnagyobb készséggel megjelentek s köztük algondnok t. Szentpáli Ignácz urnak meleg köszönetemet ki ne fejezzem részvéttükért, tapintatos közreműködésükért.

Fájdalom! a közigazgatás keretében egy kellemetlen körülmény is merült fel, a mennyiben a harasztosi énekvezér Benedek Sándor ellen az ottani egyházi előjáróság feljelentése következtében, kénytelen voltam fegyelmi keresetet rendelni el s folytatni a le, mely Benedek Sándor hivatalbóli elmozdításával végződött. Az ügy felebbezés alatt áll s a főtörvényszék fog dönteni, ha vajjon indokolt volt-e az alszék itélete?

TÁRCZA.

Deák-májális.

Megtörtént, lezajlott, fényesen sikerült anyagilag, erkölcsileg. Ott voltak mindnyájan, kik a szabadban akartak átélni egy szép holdvilágos esté. Még az eső sem háborgatott, ez a nagy ur, májális rendező bizottságok félelmes zsarnoka. Az alma mater hosszu árnyéka helyeslőleg hagyta helybe fiainak mulatságát. — A Kápolna virágos akáczai kábító illattal közönték meg a figyelmet. Oh, azok az akáczok! Azok a szép bolyhos, virágos akáczok sokat tudnának regélni verőfényes napról, szerelmet keltő éjlekről, tengerek tudományról. Arnyas utjain hányzor hallották már Kölesy vérbeszédeit, Demosthénéis lángoló haragját, Thatidides fényes képeit, Homér örökszép verseit. Hányzor hallgatták azokat a mely eszméket, mik hitvatva vannak istennek országát már e földön megvalósítani. Oh, bizony nem esoda, ha most ő is öröndez, s álmataz suttogással beszél fiainak édes-fajó vágyakról, rózsás szerelemről, pezsgő jó kedvől. El most a tudományyal!

A délutáni órákban mozzarágy, hangos zeneszó hirdeté, hogy az ifjuság májálisát megtartja. Öreg este lett, mikor a közönség begyűlt. A sétatér arnyas lombjai alatt csevegre jártak. Fénylő csillagok ragyogásánál fényesebb szemek tettek ragyogóvá az enyhe májusi est arnyait. Sokat láttunk ott. A négyeseket 60 pár lejtette. Névsort állítani össze teljes lehetetlenség volt. A mulatság a késő éjjeli órákban ért véget, mikor azzal váltunk el: viszontlátásig a polgári kaszino mulatságán!

Bojánés.

A nagyenyedi ref. templom története a 16-, 17- és 18-ik században.

A templom felszökésének átalakítása.

(Folytatás.)

A fótanoda tanári kara, illetőleg ennek előjárósága, ome felterjesztéssel egy idejüleg az Okt. 1-ről, a főiskola pénztárából, a folyamatban lévő templomi építkezések segélyezésére 520 m. forintokat utalt és fizetett. ki.

A vitás kérdést a fókonsistorium oldotta meg 1796 július 11-ről kelt, az enyedi egyház gondnokai, a fótanoda gondnokai és tanáraihoz intézett leiratában.

Ezen leiratban a fókonsistorium a fótanoda előjáró-

sága és az enyedi egyház között, 1794-ben létre jött szerződést megerősíti az egyház előnyére vonatkozó azon világos meghatározással, hogy „a templom építésére kívántató költségek egyharmad részét a Collegium és kétharmad részét az Eclésia tegyék.”

Eme leiratban a jelölés kérdése szintén megoldást nyert. „Midőn a papságra választandó személyek meghatározásában — mondja a leirat ide vonatkozó pontja — a Collegium és Consistorium egyetértésben nem lehetnének és egymással meg nem egyezhetnének, tehát a dolog meghatározás végett Fő Consistoriumunk elibe terjesztessék.”

A leirat eme szavakkal zárul. „Ajánlja végre Fő Consistorium az enyedi Consistoriumnak, a Mlgs Utrak, az ur és kegyelmeinek, hogy magukat a leirat meghatározásához tartván, az építésnek tökéletességre való vitelében egyetértve, munkások lenni igyekezzenek.”

Ezzel a kellemetlen, kölcsönösen sok keserűséget okozott s a folyamatban lévő építkezésre kétségtelenül hátrányos hatásu vita, a két testvértétel között véget ért ugyan, de a professorok annyira megnehéztek, hogy az egyháztanács ülésein évtizedek folyamán nem jelentek meg**

Elfogultástól ment véleményem szerint az enyedi egyház előjárósága elhírtelenkedve, az indulat tanácsát követve cselekedett, midőn a vitás ügy békés elintézése érdekében minden lehető meg nem téve, a legutolsó utat, a fókonsistoriumhoz panasz emelés útját választotta szemben a Bethlen fótanodával. Ezen intelligens és rokon testületek, egymást kölcsönösen érdeklő ügyeiket, a méltanyosságnak megfelelőleg rendesen elutudták itthon, békés uton. Ezt ény.

De más fellől áll az is, hogy a főiskola professorjai a legrosszabb alkalmat választották ki arra, hogy az enyedi papok megválasztására nézve a főiskola részére ugyszólva döntő befolyást biztosítsanak. Ugyanis az enyedi nagy papi állomás, tekintélyes állásából csak azelőtt néhány évvel forgattatott ki és törpítettett alá püspöki kápláni állású. Igaz, hogy 1795-ben ezen fókonsistoriumi intézkedés már csak névleg állott fenn, mennyiben ekkor az enyedi egyház mindkét papi állomása újolag önálló

* Az erdélyi ref. egyházkerület levéltára.
** Az egyház kebl tanácsa 1833-ban átiratban találja meg és hívja fel a Bethlen-fótanoda tanárait, hogy az egyháztanács ülésein jelenjenek meg, melyeken mióta a candidatorok vonatkozó előterjesztések elutasítottat, részt nem vettek.

Az élet és halál ura szeliden örködött felettünk, midőn népesedésünk a mult évben is szaporodott, — egyházi és világi képviselőink Isten kegyelméből, mind életben vannak. Változás azonban mégis történt, midőn sz. kocsárdi egyh. községünkbe a t. Sükösd Ferencz nyugalmazásával, rendes pappá választott t. Papp István, Bágyonba t. Tóvissi Pál, — az egerbegyi kántortanítói állomásra Gál István, a csombordi mesterségbe ideiglenes minőségben alkalmazott Nagy József, kik az utóbbin kívül ez alkalommal be is fognak kebelezetni. Üresedésben van jelenleg a t. Jakab Károly Benedekbe való távozásával a kicsiny turi egyházunk, mint szintén a concurrentia hiánya miatt az istvánházi mesteri állomás. Nagy gondot ad nékem elszigetelt állása s csekély papi fizetése mellett turi egyházközségünk nemcsak az administratio nehézsége, hanem betölthetése miatt is, midőn a 325 frt papi fizetés nem őríti meg a normalis 400 frt minimumot. Némi halvány reményem van azonban, hogy miután ezt helyzeténél fogva csoportosítani nem lehet — nincs hová, — miután ezen kis és buzgó egyház 3 választásfelekezett s különböző nemzetiség mellett ott a Felek innenső aljában missio szerű köteleiséget teljesít — az egyházi fenntartás által be fog vonatni a missio-alapba.

Uj iskola jött létre Gezsén előlegesen a gezei leány egyháznak a m. Igazgató Tanács kezeltése alatt levő pénz-alap kamatjából 150 frt fizetéssel, de különösen gr. Bethlen Sándor jótékony közreműködésével, ki az ifju tanítót szállással s kosztal ellátja s e mellett udvarában iskolahelyiséget is rendezett be. Ez által vallás-erkölcsi tekintetben, mint nemzetiségi szempontból is, mert bizony ott hveink anyanyelvüket alig vagy rosszul beszélik, egy régi kegyes ohajtáunk teljesült. Ezen féltett pontra a kulturregylet is kiterjesztette indokolt figyelmét s az ottani tanítóseg felállítására 50 frt évi segélyt utalt ki, azonban ez a fennforgó körülmények közt még nem ment át a valóságba. Ide, miután a gezei l. egyház előjárósága a választást a főt. Püspök urra bízta, a m. Igazgató Tanács által Molnár István okleveles ifju tanító neveztetett ki s november óta szép sikerrel vezeti a nevelés ügyét s e mellett a rendes isteni tisztelet megtartásával, levitai köteleiséget is teljesít.

Egyházeink a mult évben sem resteltek s kifejtették szorgalmi jövedelmüket, mert érzik, tudják, hogy mi jobbjárás magunkra vagyunk utalva s mint a rege Pelicánjának önnön vérünk és húsunkból kell további táplálékot kiszolgáltatni.

Nem hiányoztak a lefolyt évben sem a kegyes választás élet tetteges nyilvánulását. Mindezekről a vizsgálat lefolyásával lesz szerencsém részletesen referálni, valamint e többnemű építkezésekről, — de nem tehetem, hogy most is fel ne említem a vallásos buzgóság azon kifolyását, mely szerint hadrévi özv. m. Szilvási Miklósné — jól lehet unitárius vallású s fia m. Szilvási Béla a templomot kibővítették, azt szőszekkel s üllőpadokkal ellátták; Lőrincz-révén, Toroczószentgyörgyön a papi lak helyreállítása befejeztetett. Csekelakán egészen új papi lak épült, Maros-Ujvárt megkezdett a díszes papi lak építése. Mind ez azt mutatja t. közgyűlés, hogy a lefolyt év sem vonult el felettünk nyomtalanul, — ha lassan és zajtalanul is, — de haladunk.

Tisztelt közgyűlés! emberi természetünkben rejlik az, hogy a szív és lélek könnyen feled s mint futó hab, a futó hab nyomán, oly könnyen mosódik el kebelünkben egyik-másik emlék a másik után; mi azonban e tekintetben sem feledkeztünk meg jelesseinkről s a néhai b. e. Darkó József paptársunk és barátunk — mint a bágyoni egyház regenerátorának emléke felújítására s megörökítésére emlékkönnepet ültünk e hó 6-án — mint az érdemesült pap halálának évfordulati napján.

Nem feledkeztünk meg elhunyt paptársaink özvegyeiről, árváiról sem, midőn kiosztottunk az özvegy papnék részére 137 frt 50 krt s midőn a mult évi tetteges állás volt: 8157 frt 18 kr, a jeleni pedig: 8773 frt 88 kr, a szaporulat: 576 frt 77 kr.

Ezekben kívántam t. közgyűlés, egyházmegyei életünk egy évi eseményeit rövidbe szorítva körvonalozni; érzem és jól tudom, hogy az csak halvány vonásokban van előterjesztve s a változott viszonyok között még azon vigasztalásom sem lehet, hogy mint eddig szokott lenni, főjegyző afa terjedelmes, részletes és talpraesett referációjával az én hiányaimat kiegészítse.

A t. közgyűlés elnézését kérve — újbóli tiszteletteljes üdvözlétem mellett az 1888-iki közgyűlésünket ezennel megnyitottnak nyilvánítom.

A nagyenyedi ref. egyházmegye képviselőinek közgyűlése.

A nagyenyedi ref. egyházmegye tavaszi rendes közgyűlést az évben, mint rendesen, az egyházmegye székhelyén, Nagyenyeden tartotta meg május 29-én.

A közgyűlés megnyíltát szép számu intelligens közönség részvétele mellett ünnepélyes isteni tisztelet előzte meg. Tóvissi Pál bágyoni ifju lelkész volt ezen isteni tisztelet szónoka, figyelemre méltó szónoki erővel és hatással elmondott egyházi beszéde alapjául Pál apostolnak Korinthusiakhoz írott 1-ső levele 3-ik részének 7-ik versét vévén. Közreműködött a Bethlen-főtanoda vegyes dalkara is dr. Farnos Dezső h. tanár

vezetése alatt, nagy hatást keltőleg énekelvén el: „Föl barátim drága Jézus lobogója alá” című igen kellemes dallamu egyházi ének pár versét.

Isteni tisztelet végeztével a képviselői tagjai testületileg az új városba tanácsterembe vonultak fel és foglaltak helyet, minék megtörténte után Hegedűs Lajos esperes közgyűlést, a lapunk főhelyén közölt szép, rokonszenves előadással és hangon elmondott beszéddel nyitotta meg. Sándor János egyházmegyei főjegyző indítványára elhatározott, hogy ezen megnyitó beszéd egész terjedelmében vezetessék be az egyházmegye jegyzőkönyvébe.

Tagok számba vétetvén, örömmel tapasztaltuk, hogy a papság mellett egyházmegyei képviselőinek világi tagjai is szép számmal siettek a közgyűlésben részt venni. Megjelentek többek között Szempáli Ignác z egyházmegyei algondok Polyánból, báró Kemény Géza Csekelakáról, gróf Bethlen Bálint Gyéresről, Bartha Lajos Nagylakról, Ujvári Sándor Marosujvárról, Felszegi Sámuel Székelykocsárdról, id. Gáspár János, Török Dániel, Kovács Gyula, Tóth Miklós, dr. Magyar Károly, dr. Bocz József, Vajna István, Szabó Ferencz, ifj. Gáspár János, továbbá Hegedűs János, dr. Kovács Ödön, Makkai Domokos, Székely Ferencz, Keresztes József, Váró Ferencz, Vincze Dániel főiskolai tanárok stb. stb.

Az egyházmegyei gondnokok közül, szokás szerint csak Szempáli Ignác z algondok jelent meg.

Tagok számbavétele után a közgyűlés megalakult s felvettett a következő tárgysorozat:

Elnöklő esperes közgyűlésnek bejelenté, hogy a mult évi rendes tavaszi közgyűlés megtartása óta az egyházmegyébe két ifju pap és egy kántortanító választott és pedig Papp István a székelykocsárdi egyházközségbe lelkésznek, Tóvissi Pál a bágyoniba szintén lelkésznek és Gál István az egerbegyi egyházközségbe kántortanítónak, kik miután állomásaikat el is foglalták, szabályszerűleg bekebelezendők. Semmi akadály nem forogván fenn, nevezett újonnan választott egyházi szolgáltnak szabályszerű bekebeleztetésük a gyűlés színe előtt megtörtént.

Sándor János egyházmegyei főjegyző felolvasta egyházmegyei tanácsnak, a mult képviselői közgyűlés óta tartott üléséről vezetett jegyzőkönyveit. Közgyűlés dr. Kovács Ödön ajánlata folytán, egyházmegyei tanácsnak, az ügyek elintézése érdekében kifejtett ügybuzgó tevékenységéért egyhangulag elismerését fejezte ki, köszönetet szavazott s elhatározta, hogy jegyzőkönyvre vétessék.

Az országos domesticai alapolból nyerendő segélyezések tárgyában beadott kérvények átvizsgálására s véleményadására dr. Bartók György és Málnási Károly lelkészek küldettek ki.

Gróf Torockai Miklós egyh. megyei volt algondoknak lemondása következtében, egyik algondokni állás üresedésbe jövén, közgyűlés ezen állásra, egyhangulag gróf Bethlen Bálintot, Török Dánielt, és Kovács Gyula Nagyenyed városi polgármestert jelölte.

Tárgyalás alá vétetett Bartha Béni harasztosi lakós és presbiter felebbezési ügye Bartha Dánielnek, a harasztosi egyházközségben presbiteré történt megválasztás tárgyában. Bartha B. ezen választás megsemmisítését kéri azon okon, mert nevezett Bartha D. vadházasságban élt s leánya jelenleg hasonló szövetségben él. Bartha B. ezentől a harasztosi tanács ezen ügyben tett panaszával elutasította volt s Bartha Dánielnek presbiteré történt megválasztását helyben hagyta.

Közgyűlés ezen felebbezési ügyben a következő elvi jelentőségű határozatot hozta: az egyházmegye csak az olyan presbiteri választásokat tekintheti érvényteleneknek, melyek olyan egyháztagnak esnek, kiknek erkölcselen életüket illetékes bírói határozatok bizonyítják, miután pedig Bartha Béni, Bartha Dániel személyi ellen ilyen bírósági határozatokon nyugvó bizonyítékok felebbezéséhez nem mellékelte, felebbezése tekintetbe nem vehető.

Elnöklő esperes közgyűlés figyelmét a Budapestben megalakult Prot. Irodalmi társaságra híván fel, ajánlja, hogy az enyedi egyházmegye, mint erkölcsi testület, ezen irodalmi társaság alapító tagjai sorába iratkozzék be. Ezen kérdés felett folyt rövid vita után, melyben dr. Kovács Ödön és Barabás József vettek részt, közgyűlés az egyházmegyei könyvtári bizottságot bízta meg véleményadással, hogy mint említett könyvtárnak, nevezett irodalmi társaságba belépését szükségesnek tekintie, vagy nem.

A közelebbi konventi ülésen felmerült azon indítvány kerülvén tárgyalás alá, hogy azon egyházközségek, melyekben a fizetés a minimális 500 frtot nem éri el, ha önálló fenntartásukat magyar nemzeti érdek nem követeli, csoportosítsassanak, vagy pedig azokban pap-tanítói állomások rendszeresíttessenek, közgyűlés kebelezte, azon sajátos viszonyok tekintetbe vétele következtében, milyen viszonyok között mi erdélyi kálvinisták élünk, ezen valóban nagy körültekintést igénylő kérdés felett élénk, beható vita fejlődött ki, melyben résztvettek: Dr. Kovács Ödön, báró Kemény Géza, Szilágyi Farkas, Barabás József, id. Gáspár János.

A felszólalók többsége azon nézetet támogatta, hogy a lelkészi állomások beszüntetése, illetőleg az egyházközségek csoportosítása kérdésében, mi Erdélyben lakó kálvinisták a legnagyobb óvatossággal járjunk el még azon egyházközségekben is, melyekben állami iskolák állanak fenn. Továbbá az enyedi egyházmegye minden lehetőleg tegyen meg arra nézve, hogy a szegényes papi javadal-mazással bíró egyházak részére, az ezen rendeltetéssel bíró alapokból rendszeres segélyezést nyerjen s biztosítson s csak ha ezen törekvése sikerre nem vezetne, a legutolsó szükség esetei beátvával menjen bele a csoportosításba.

A vita véget érve, határozatilag kimondott, hogy Lőrincz-révén a jelenlegi kántortanító ottani szolgálata megszüntetvél; Istvánháza pedig, mely egyházközségnek kántortanítói állomása jelenleg ép üresedésben van, minden további késedelem nélkül, pap-tanítói állomás rendszeresítendő, az enyedi egyházmegye területén fennálló többi egyházközségek papi állomási, felekezeti és magyar nemzeti érdekeiből fenntartandók. — A papi állomások javadalmaizásai gondosan kimutatandók s azon egyházközségek, melyekben a papi állomások javadalm-a minimális 500 frtot el nem éri, ezen minimális összegig terjedő rendszeres segélyezés megnyerése tekintetéből, alapos indokolás kíséretében, az illetékes egyházi főhatósághoz felajánlandók.

Tárgyalás alá vétetett az erd. ref. egyházkerület Igazgató tanácsának 430-1888. sz. alatt kibocsátott körirat, melyben az egyházközségek az építési alap kibővítéséről értesítettnek s felhivatnak, hogyha ezen alapolból, 32 évig fizetendő 1 1/2% kamat 2% törlesztési kamat mellett, új egyházi épületek építése, régebbiek restaurálása, vagy fenntartása céljából kölcsönt ohajtanak nyerni, Alpar építési mórnökkel készíttessenek tervrajzot. Az elkészített tervrajzot az állandó Igazgató tanácshoz terjeszték fel. Ezen leiratot közgyűlés tudomásul vette. Olvastatott az erd. ref. püspöki széknél arra vonatkozó határozata, hogy azon egyházi szolgálk, kik szabályszerű folyamodás alapján valamelyik egyház papi vagy kántortanítói állomásra meg választván, újonnan nyert állomásukat el nem fogadják, megtörlésre méltó eselekvényt visznek véghez. Ilyen eset pedig egyh. kerületünkben, a közelebbi időkben négy adta magát elő, melyek közül, egy a nagyenyedi e.-megyére esik.

Megtörlendők pedig az ilyen eljárások azzal, hogy az ezen vissza élést elkövető lelkészek kántortanítók szigorúan megfendendők és folyamodási jogukat négy évre elvesztik. Közgyűlés kifejezése mellett azon nézeteket, hogy ilyen természetű rendszabályok meghozása a püspöki szék hatáskörén kívül esik, a leiratot tudomásul vette. Az országos domesticai alapolból nyerendő segélyezések tárgyában beadott kérvények átvizsgálására s tárgyban véleményadására kiküldött bizottság előadja dr. Bartók György jelentését megtörlendő, közgyűlés a toroczószentgyörgyi lelkészt 100 frttal, a csányi egyházat temploma befedése céljából 160 frttal, a csekelaki lelkészt népes családjára való tekintetből 100 frttal, az aranyospolyáni egyházat kántortanító lakja jókárba hoztatása tekintetéből 200 frttal, a földvári lelkészt arra való tekintetből, mert a megáradott Maros kanonikális földet elöntötte, 100 frttal, a nagylaki lelkészt szűkös lelkészi fizetésére való tekintetből 100 frttal, a nagylaki egyházat, adósságai törlesztése végett 200 frttal, az ózdi egyházközséget iskola helyiség építése céljából 200 frttal, a dőcei e. községet adóssága törlesztése céljából szintén 200 frttal, az orsz. közalapolból segélyezést végett az Igazgató tanácshoz felajánlani határozta.

Az érdekes tárgysorozat ezzel véget érve, közgyűlés tagjai délután 2 órakor közöbédre gyűlteka „Két hatyu” című vendéglőbe.

Az eléggé izletes ebéd folyama alatt számos és kedélyes pohárköszöntők mondattak. Hegedűs Lajos esperes az erd. ref. püspök, Fötiszt, Szász Domokos egészségéért emelte poharát. Id. Gáspár János az esperest, Sándor János e.-megyei főjegyző Szempáli Ignác z e.-megyei algondokot, dr. Kovács Ödön Sándor János főjegyzőt, Barabás József számvevő, dr. Kovács Ödönt, id. Gáspár János Barabás József számvevőt, Jancsó Lujost az egyházmegye világi képviselőit, dr. Kovács Ödön id. Gáspár Jánost, Szilágyi Farkas Bartha Lajos világi képviselőt, Zathureczki Károly Kállai Sándor tordai lelkészt stb. éltették élénk felköszöntőkben.

Ebéd végeztével 1/4 4 órakor közgyűlés tagjai ujjal a gyűlésterembe vonultak. A közgyűlés jegyzőkönyve felolvasatott és hitelesített, mi megtörténte, — elnöklő esperes, a mindvégig élénk és népes közgyűlést bezárta.

Közgyűlés bezárta után a házassági törvényszék ült össze s látta el a válópereket. A közgyűlést megelőző nap azaz máj. 28. a 8-utáni óráiban, esperes elnöklete alatt, az egyh. megyei lelkész özvegy-árvai alap felügyelő bizottsága ülésezett a várbeli ref. papi lakban s vette számba nagy gondnal ezen humánus czélu alap állását. Az alap, daczára annak, hogy főleg a lelkészek töke-tartozásai kamatai és pótdíjai befizetésében — tisztelet a kivételeknek — pontosságot teljességgel nem tanusított, évről-évre örvendetes mérvben növekszik az elmult polgári évben is a növekedés közel 600 frtot ért el s a vagoni állás pedig 1887. decz. 31-én 8850 frt. Az alapnak örvendetes mérvben növekedése, és a lelkészek özvegyei és árvai sanyaru helyzetükre való tekintetből tététt a felügyelő bizottság ülésében annak egyik tagja által olyan értelmű indítvány, hogy mikor ezen segély alap, a 10,000 frtot elérte, segélyezését a lelkész özvegyek és árvaik részére az eddiginél bővebb mértékben szolgáltsa. Ezen indítvány elvileg helyesnek találtott, de tárgyalás alá, a terjedelmes közgyűlési tárgysorozat miatt ez alkalommal nem került. Indítványozó sem sürgette, indítványának ezen közgyűlésen tárgyalását. Lesz erre idő, mig az alap állás a 10,000 frtot eléri.

Egy jelenvolt képviselő.

„Az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi egyesület“

eddig kizárólag csupán a gyulafehérvári értelmiség szellemi és anyagi támogatásában részesült, miután azonban közelebbi tisztújításakor elnöknek Csátó János kir. tanácsost, megyénk, sőt hazarésznünk növény- és állatvilágának egyik legalaposabb ismerőjét s legszorgalmasabb gyűjtőjét, alelnöknek pedig Herpe Károly nagyenyedi tanárt, a nagyenyedi Bethlen-főiskola régészeti, földismereti és kövülettani múzeumának megalapítóját választotta meg s miután az egyleti alapszabályok szerint a megyénkben talált vagy találandó műregiségeket, valamint állat- növény- és ásvány-gyűjteményeit Gyulafehérvárt és Nagyenyedre szándékszik megőrzés s a meglévő gyűjtemények gazdagítása, valamint a közönség megszemléltetése s oktatása végett elhelyezni: elérkezettnek véljük az időt, hogy részünkről is felhívjuk megyénk s városaink szakembereinek s a közművelődés előhaladásáért érdeklődő férfainak figyelmét a fiatal egyesület felkutatására s támogatására. Herpe tanár eredményes működése megmutatta, hogy egyetlen ember korlátolt ideje s csekély anyagi eszközei dacára, egyedül ügybuzgósága s fáradhatatlan szorgalma által, mekkora halmazát volt képes összegyűjteni az érdekesnél érdekesebb régiségeknek, melyek további gyűjtések által kiegészítve s tudományos készültséggel feldolgozva világot fognak vetni azon elődeink életműdjára: foglalkozására s műveltségi állapotára, kik ugy lehet több ezer évvel előttünk az általunk lakott földnek urai s azon műveltségnek, melylyel mai korunk méltán dicsekszik, névtelen munkáit, szerény előkészítői voltak. Ha számos tanítványaink tanárai, iskoláink értelmesei tanítói s tanulóit, tisztviselőit, lelkészek, orvosok, gyógyszerészek s általában mindenki ki, megyékben a természettudomány valamelyik ágát műveli, vagy az iránt érdeklődik ezután egyesült erővel törekszünk azon czélok megvalósítására, melyekért eddig egyes kiválóbb férfiak korlátolt ereje küzdött, mennyivel nagyobb lehet az eredmény s áldásosabb a végzett munka! Azon reményben, hogy erőltetnünk mindazok megértik, kikhez intézve van: egész terjedelmében közöljük az egyesületnek az elnök s titkár által aláírt felhívását, amint következik:

Felhívás

az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi egyesület részére.

Ezen egyesület 1887. évi október 2-án végleg megalakult s működését, a mennyire anyagi körülményei engedik, már megkezdte.

Leletésének indokai szolgálják a jelenkor szelleme, mely meggyőződésről a történelmi, régészeti és természettudomány általános ismeretét népszerűsíteni és az emberek életébe tudatni, nemcsak az iskola útján, hanem társadalmi uton is törekszik, más részről a legmélyebben kíván behatolni elődeink életének történetébe s a minket környező természetnek megismerésébe.

S ha ennek szükségességét érzik más országok népei, kiket a művelődés terén az önfenntartás harezai nem gátoltak, úgy többszörösen kell, hogy ezt a szükségességet érezzék hazánk népei, kik az önfenntartás harezai által észlelt akadályokat át akadályoztatva, csak a legújabb időkben fordíthatják erejüket e három nevezetes tudománykörnek, mint a hazaszeretet és művelődés emelése igen alkalmas tényezőinek ápolására.

Ennek a szükségérzetnek tudata hozta létre hazánkban oly nagy számmal a mienkéhez hasonló czélú s már több év óta igen sikeresen működő társulatokat.

A vármegyék intelligens lakossága adta meg nekik a sikeres működésre s szellemi és anyagi erőt.

Feladatuk a kutatásban főként a vármegyék régi és újabbkori történelmének s a megyék természet viszonyainak megismerésére irányul.

Ezen általános mozgalomból Alsófehérmegyének sem szabad hiányoznia.

Hiszen megyénk sohasem hiányzott onnan, a hol a hazafias kötelesség teljesítéséről van szó; már pedig tagadatlan, hogy a jelzett irányú egyesületek hazafias feladatát oldanak meg.

De az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi társulat is hasonló czélra törekedett, tehát hazafias feladatra vállalkozott, midőn arra törekszik egyrészt, hogy a művelődés elősegítésére igen alkalmas történelmi és természettudományi érzéket ismereteket fejlessze, másrészt pedig a megye kétségbevonhatatlanul szép múltjának történelmi eseményeit, szép és gazdag természeti viszonyait kutatván és ismeretessé tévén, azzal erősítse bennünk a megye s haza földje iránti szeretetünket és lakói iránt való becsületünket.

Minél több szellemi és anyagi erővel rendelkezik a társulat, annál sikeresebben oldhatja meg feladatát.

Ezért kérjük megyénk minden egyes tagját és lakóját, szíveskedjék az egyesület tagjává lenni s ezáltal annak ugy szellemi, mint anyagi erejét fokozni. Hazafias üdvözléssel Gyulafehérvárt, 1888.

Csátó János, s. k. kir. tanácsos, egyleti elnök. Dr. Temesvári János, s. k. egyleti titkár.

Kivonat az egyesület alapszabályából.

6. §. az egyesület célja Alsófehérmegye területén a történelmi múltat felderíteni; a természettudományokat művelni.

A megyében és határaitban elszórván létező ősi, ó, középső és újabbkori műregiségeket ásások, adományozás, — esetleg vétel útján, ugy az állat, növény és ásvány... gyűjteményt megszerezni, s... azokat Nagyenyed és Gyulafehérvárt felállítandó gyűjtőhely számára összegyűjteni stb. Czélja Továbbá magán, vagy egyes tárgyakat s egyes okiratokat gondozás alá, letét vagy bizományba venni.

8. §. Az egyesület tagjai lehet minden feldhethetlen előéletű mindkét nembeli egyén, továbbá község, vagy más erkölcsi személy, vagy egyesület, mely utóbbiak magukat egy kiküldött által képviselhetik.

9. §. Az egyesület tagjai... b) örökös alapító családok, vagy testületek, melyek egyszersmindenkorra legalább száz (100) forintot fizetnek az egyesület pénztárába s melyek magukat bejelentendő tag által képviseltetik, c) alapítók, kik az egyesület pénztárába egyszersmindenkorra legalább ötven (50) forintot fizetnek és pedig akár készpénzben, akár... 5 százalékot jövedelmük értékpapirokban.

Alapító lehet még a választmány javaslatára az is, ki kiváló becsü régiségekkel, oklevelekkel s rendezett könyvtárral, vagy más értékes tárgyakkal gyarapítja az egyesületet stb.

Az örökös alapítók és alapítók alapítványaik 10 év alatt, — és részletekben is lefizethetik, d) Rendestag minden hazai történelmi, régészeti- és természettudományokat kedvelő, ki az egyesület pénztárába évenként három (3) forintot fizet s ezen összeg lefizetésére magát négy évre kötelezi.

19. §. Az örökös alapítók és alapítók... az elnök s titkár által aláírt diszokmányt nyertek stb.

Tagsági oklevelet kap a rendes tag is, melyért azonban egy forint díj fizetendő.

40. §. A 40 tagból álló igazgató-választmánynak választás nélküli tagjai az örökös alapítók és alapítók.

VEGYES HIREK.

— Szász Domokos, edélyrészi ev. ref. püspök, az abrúdbányai egyházat fogja a napokban hivatalosan megvizsgálni.

— Főispáni körút. Megyénk főispánja a magyar-igeni és verespataki szolgabírói hivatal s Abrúdbánya város ügykezelésének megvizsgálása végett, vidékre utazott.

— A balázsfalvi gör. kath. érsek vendégei. Báró Kemény Kálmán főispán és Csátó János kir. tanácsos, alispán, hivatalos kör-utjukban Balázsfalván Váncsa János gör. kath. érseknél tisztelegő látogatást tettek, mely a vendégszeretetről s lekötélő szívéllyel modoráról ismeretes egyháznagy részéről a legelőzékenyebben fogadtattak. A látogatók az érseki palotában voltak elszállásolva s ugyanitt fogadta az érsek által bemutatott káptalan s a különböző megyei és királyi hivatalok tisztelgését. Ennek befejeztével az érsek díszes ebédet adott, melyre nagyszámu vendég volt meghíva. A kitünő ebéd alatt a legjobb hangulat uralkodott, mit a nagymiveltű egyháznagy meleg vendégszeretete s az összes jelenlevők finom előzékenysége nagyban előmozdított. Nem kételkedünk, hogy megyénk intőző férfainak s egy népes hitfelekezet főméltóságainak közvetlen nyílt eszmecseréje s szívéllyel érintkezése hazánk s megyék ügyeire nézve következményeiben csak üdvös hatás lehet.

— Polgármester-választás. Abrúdbánya város képviselő testülete június 7-én fogja néhai Diószeghy Lajos polgármesteri székét betölteni. Nehéz viszonyok közt nagy feladatokat kell a választási urnából kikerülő férfiak szerencsés megoldás elv vezetni. A város előhaladásának érdekében elő kell teremnie a szükséges pénzeszközöket s hogy ezt tehessen, le kell csendesítenie a felzaklatott sokféle szenvedélyt. Szerencsés lesz a város, ha lesz ilyen jelöltje s ezt közakarattal meg is választja.

— Pálv V. Ferenc emlékeztetése május hó 8-án, mint tametésének első évfordulati napján, Magyar-országban a reformátusok kicsiny templomában — a megboldogult atyjának és családjának kívánságára — gyászisteni tisztelet tartott. E gyászisteni tiszteleten Jancsó Lajos m. úrvári lelkész tartott alkalomszerű oratói és imát, melyben a korán elhunyt, mint olyat állította a hallgatóság szemei elé, a ki családját s ez által hazáját szerette s ezeknek előlétét munkáit. E beszéd és a szomorú énekdarabok a könnyeztetig megindították a hallgatóságot. Nem szokás ugyan a reformátusoknál az ilyen tiszteletgyűlést, de ha nem éppen bevett szokás is, jó az, ha nyilvánosan siratjuk a derék vagy jó reményű honfit és honleányt, mert ezáltal meg egyfelől az azok elvesztése felett való mély bánatunknak adunk kifejezést, másfelől e megemlékezés nem munkára buzdít másokat is. (Sajnálatunkra ez értesítést későn vettük s öszinte részvétünk kifejezése mellett közöljük. — Szerk.)

— Ragályos betegségek. A szomszéd Lőrinczén 5 skarlát-est mutatkozott, ezek közül kettő meghalt, kettő felgyógyult, egy további kezelés alatt maradt. Az óvintézkedéseket a szorgalmas járás orvos utmutatása szerint igen pontosan teljesíti az értelmes előjáróság s ennek köszönhető, hogy a baj továbbterjedését eddig sikerült megakadályozni, mi remélhetőleg jövőre is sikerülni fog, csak a buzgó s kitartó n. lankadon. — Nagyenyeden egy család körében 3 gyermek ronesoló toroklobban betegedett meg, ezek egyike nagyon súlyos. Ezenkívül ugyancsak Nagyenyeden a közelebbi napokban néhány vörheny (skarlát) betegség fordult elő. Mindezek gondos ápolásban részesülnek. A gyermekes szülők igen okosan cselekednek, ha szorgos figyelemmel kísérik gyermekeik hógylétét s ha láz, vagy torokfájás mutatkozik, azonnal elküldetik őket az egészségesebb társulatokba, míg ki nem derül, hogy a fennforgó betegség nem ragályos természeti. Szintén igen megiszívendő tanács ily körülmények közt, hogy a gyermekek kifejelett társas ösztönét s látogatási kedvét szük korlátok közé szorítsák a szülők s gyermekeiket csak oly családok közé engedjék, melyekről biztosan tudják, hogy azok körében ragályos betegség nincs s közelebbről sem volt, miután a vörheny ragályozó képessége igen nagy s már könnyed érintkezés elégséges a baj tovább terjesztésére.

— Nyilvános számadás és hálás köszönet. Az ev. ref. Bethlen-főiskola ifjusága 1888 május 30-án a theologia önképzőköré javára májális rendezett, melynek bevétele jegyekből 92 frt, felülfizetésből 22 frt 90 kr. Tiszta jövedelem: 49 frt 50 kr. Midőn nyilvánosan adok számot, köszönetemet kell kifejezmem mindazok iránt, kik szíveskedtek a nemessézhöz felülfizetéseikkel járulni. Felülfizettek: Wokál Jánosné 80 kr. Urnósiné 1 frt. Ludvig Jánosné 30 kr. Nádori Vilmos 40 kr. Munkácsi Zsigmond 40 kr. Korbuly Balint 80 kr. Vadai Gergely 60 kr. Bisztritsány Lajos 40 kr. Orgonás Zsigmond 1 frt 40 kr. Cserni Viktor 40 kr. Keresztes József 40 kr. Kovács Gyula 1 frt. Hínléder Gyula 60 kr. Csátó János 40 kr. Szentpáli Károly 1 frt 40 kr. N. N. 1 frt 40 kr. N. N. 80 kr. Szentág Elek 80 kr. Tellmann örmagy 40 kr. Winkler János 2 frt 20 kr. Kolombán Antal 40 kr. Szabó Ferenc 40 kr. Szalánczi N. 40 kr. Folyovich Sándor 20 kr. Haubenschild Károly 40 kr. Abend András 80 kr. Dunai Albert 40 kr. ifj. Gáspár János 80 kr. Szilágyi Gyula 40 kr. Br. Splényi Henrik 40 kr. Keresztes Pál 20 kr. Kiss Károly 40 kr. Müller Mihály 1 frt 50 kr. Papp Gyula 1 frt 50 kr. Fogadják a kegyes felülfizetők egyen-egyen, mindnyájan az ifjuság legfőbb közönetét. — Nagyenyed, 1888. június 2-án. E l e k e s László ifj. elnök, Kovács Sándor ifj. pénztárnok.

— Egy új gyógyhely Alsó-Ausztriában. A gyógy- és fürdő-idény kezdete arra indit bennünket, hogy a közönség figyelmét a Hainfeld mellett unjon keletkezett „Salzbad-Kleinzell“ nevű gyógyhelyre felhívjuk. Tulajdonképen „kis Carlsbadnak“ kellene nevezni e gyógyhelyet, tekintettel az ott található gyógyforrásokra, melyeknek hatása egyenlő a karlsbadi, marienbadi és franzensbadiakéval, sőt azokat speciális kóralakok tekintetében még felül is mulja. Ezen kívül még az előnye is van e fürdőnek, hogy nagyon közel fekszik Bóesház árai minden tekintetben rendkívül mérsékelték, ugy hogy az ott való tartózkodás föltte olcsó. Salzbad-Kleinzell mindennel bir, amivel egy modern gyógyhelynek bírnia kell Ozodus enyhe levegővel, kitünő és kényelmes lakásokkal az ottani gyógyfürdő nyaralókban, finom étteremmel, mely az szelött Beesben elsőrangú szakács hírében állott M a y E d e szerb királyi szakács vezetése alatt áll, továbbá közel fekvő fenyvessal, gyógyfürdő árnyas ligetekkel és sétautakkal, kiránduló helyekkel, uszodával, egész $\times 20^\circ$ R. ásványfürdővel, melegvíz és kádfürdővel. Szóval mindenről gondoskodva van, amit a fürdő egészséges és beteg látogatója csak kívánhat, mely utóbbiak még a folyton jelenlévő fürdőorvos tanácsát is igénybe vehetik. Nem szenved kétséget, hogy Salzbad-Kleinzell rövid idő alatt a legkeresettebb gyógyhelyek egyike lesz. A közelebbi felvilágosítást ohajtók azt szívesen megkapják, ha a fürdőkezelőséghez (Währing, Bécs mellett, Zimmermannsgasse 10) fordulnak, hol a fürdővel behatóbban foglalkozó prospektusokat is kaphatnak.

KÖZGAZDASÁG.

* Assicurazioni Generali. E társaság részvényesei közgyűlést június hó 1-én tartották meg Triestben, midőn betérjésztették az 1887. évi mérleget.

A jelzálogdízel kivételével az magában foglalja az összes üzletágak eredményeit.

Ha tekintetbe vesszük: hogy a lefolyt, évben a politikai láthatárt folytonosan sötét fellegek borították és hogy a gazdasági viszonyok is különösen kedvezőtlenek valának, tehát azokat a körülményeket, melyeknek befolyása elő magát egyetlen egy biztosító-intézet sem vonhatja ki, az üzleti év végeredményét, habár az nem üti is meg az előbbi évek mértékét, mégis kielégítőnek kell tartanunk és benne annak újabb bizonyítékát találhatjuk, hogy mily szilárd alapon áll e társaság és hogy mily kiválóan van igazítva.

Az előtünk fekvő zárszámadási jelentés mint rendezsen számos kimutatással és táblázattal van ellátva, melyek az összes üzletek, de különösen az életbiztosítási üzlet menetét és fejlődését világos képen tárják szemeink elé s örömmel látjuk azokból, hogy ez üzleti ág folytonosan halad előre, minek világos bizonyítékul szolgál, hogy a lefolyt évben 16.907.285 frtnyi összeg erejéig kötöttett új biztosítás, melyből az 1887. évi december hó 31-én érvényben volt tőkebiztosítások összege 105.782.553 frtra emelkedett.

Ezt a kedvező eredményt különösen az igen méltányos biztosítási feltételeknek és a tartalékok folytonos gyarapításának rohatjuk fel. A tartalékok 30.428.271 frt 32 krnyi tetemes összeget értek el és nem csak arra szolgálják, hogy biztosítsák a hatalmas társaság pénzügyi helyzetét, hanem arra is kiváló befolyással vannak, hogy a közönségben fokoztassák a társaság iránt a bizalom, melyet az több mint félszázados hasznos működése által már különben is nagy mérvben nyert meg.

Szükségtelen, hogy dícsőretekkel halmozzuk el a társaság igazgatását, sokkal ékezetben szólnak magok a számok, melyek annak jótékony befolyását tanúsítják abban, hogy az Assicurazioni Generali k á r t é r i t é s e k b e n biztosított feleinek az 1887. évben 10.099.647 frtot, alapítása óta pedig 207.379.802 frt 20 kr-t fizetett ki, tehát oly tetemes összeget, a minőt bátran mondhatjuk, a szárazföldnek egyetlen egy biztosító-intézte sem mutathat fel. Miután a készpénztartalékok 1.914.658 frt 54 kr tekintélyes összeggel szaporítottak, — tiszta nyereségül 705.633 frt 6 kr marad meg, melyből minden egyes részvényre 106 frt aranyban vagy 265 frank jut osztalékul.

Felölő szerkesztő: Dr. MAGYARI KÁROLY SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

A nagyszabeni általános takarékpénztár

kölcsönöz jelzálog (hypotheka) mellett évi törlesztésre 6%-al, még pedig:

1. félévi törlesztési kölcsönt 6%-os kamattal, 100-zal osztható legalább 500 frtos összegben 30 vagy 36 félévi törlesztéssel visszafizetendő. A félévi törlesztési részlet teszen 100 frt után:

a) 30 félévi törlesztésnél 5 frt 1 kr;
b) 36 félévi törlesztésnél 4 frt 51 kr.

2. félévi törlesztésre kölcsönt 6%-os kamattal, 100-al osztható legalább 1000 frtos összegben 40 vagy 64 félévi törlesztéssel visszafizetendő. A félévi törlesztési részlet teszen 100 frt után:

a) 40 félévi törlesztésnél 3 frt 98 kr;
b) 64 félévi törlesztésnél 3 frt 50 kr.

1000 forintig legalább rugó kölcsönönél 36 félévi részlettel törlesztés is — tetszés szerint — lehet választani.

A takarékpénztár engedmény útján más hitelek (pénzintézetek, alapítványok stb.) első nyelven bekebelezett jelzálog követeléseit is átveszi avagy beváltja.

A kölcsönkérő felkérheti kérvényében határozottan kifejezni azt, hogy évi törlesztési kölcsönt kíván és meg kell neveznie a (15, 18, 23 és 32 évi) törlesztési időt is.

A kölcsön közvetítésével meg van bízva: Nagyenyeden UNGERPEK MIKLÓS kereskedő ur.

Wokál János
könyvtárnál Nagyenyeden.

A bécsi kapituláció, írta az „Alkotmányos titkok”, az „Orosz invazió veszélye”, a „Közjogi alap bukása” stb. szerzője, ára 1 frt 50 kr.
A királyi kisebb haszonvételek megváltásáról. Írta Dr. Csillag Gyula, ára 60 kr.

Jókai Mór: **A Lélekidomár.** Regény. 1 füzet ára 20 kr.

A büntettekről és vétségekről szóló magyar Büntető-Törvénykönyv (1878. V. T. cz.) és az uszorsáról és káros hitelügyletekről szóló törvények (1883. XXV. t.-cz.) magyarázata, tekintettel a vonatkozó egyéb törvényekre és rendeletekre s a m. kir. Curia elvi jelentőségű

határozataira. Írta Dombóvári Schulhof Géza, ára 3 köt. 8 frt.
Szabályrendeletek, utasítások és felhívások. A középiskolai tanügy érdekében összeállította Dr. Németh Antal. Második, bővített kiadás, ára 60 kr.
Legújabb házi tanácsadó, Önügyvéd, vagyis gyakorlati utmutató minden peres és peren kívüli ügyekben a törvény által megrendelt önképviselőre és mindenmü bírósági keresetek, végrehajtási kérvények, összes bírósági, hatósági, községi beadványok, felfolyamodványok, igazolási, igénykeresetek stb. szerkesztésére, a községi, bagatel, kereskedelmi, polgári, birtokháborítási, örökösödési, gyámsági, nagykorúsítási stb. törvények szabályaival, számos curiai döntvényekkel és íromány-példákkal. A legújabb törvények és miniszteri rendeletek szerint írta Kassay Adolf, ára 1 frt.
Schiller Frigyes színművei. III. **Az orléansi szűz.** Regényes szomorú játék. Írta Schiller Frigyes, ford. Tomor Ferencz, ára 80 krajczár.

legkitünőbb szer minden rovar ellen,
feltűnő gyorsan és biztosan pusztítja el a házi bogarakat.
Tökéletesen elpusztítja a poloskát és bolhát.
A konyhákat kitisztítja a sváb-bogaraktól.
Elpusztítja a mojakat.
Megment a kellemetlen legyeketől.
A házi állatokat, virágokat és növényeket megmenti a bogaraktól.
A főt tökéletesen megtisztítja a tetüktől.

Tessék figyelemmel lenni, hogy eredeti „Zacherlin-Specialitás” csak eredeti üvegekben kapható: Zacherl J.
Bécsben I. Golschmedgasse Nro 2.

RAKTÁRAK:
N.-Egyeden: Winkler János urnál. Gy.-Fehérvárt: Fröhlich Gyula gy.sz. ur
Balászfalván: Schleszl Károly gyógyszer. ur. Mahler Ignacy
Sinberger Salamon. Nagy József
Hevitskovits Lipót. Mihelyes Zsigmond
Verespatakon: Moldován Lajos. Jakabfy Albert

A raktároknál az „eredeti Zacherlin Perasa” falragaszok vannak kifüggesztve. 3-10

Magyar gőzcséplő-készletek

Gőzmozgonyok
2, 2 1/2, 3 1/2, 4, 6, 8 lóerőre.

Gőzcséplőgépek
fa- és vaskerettel, verőlécezes szegesz dobbal,
legújabb, legerősebb szerkezet,
legnagyobb munkaképesség mellett.

Olcsó árak és előnyös feltételek.
Árjegyzékek kívánatra.

GROSSMANN és RAUSCHENBACH
első magyar gazdasági gépgyára

Budapest, külső váci-út 7. szám. 3-5

Assicurazione Generale 1887. évi mérlege.
Nyereség- és veszteség-számla az A mérleghez. (1887)

A tétel neve		Ujtel		Veszteség		Összesen	
ft	kr	ft	kr	ft	kr	ft	kr
1	1871890 61	1871890 61	0	0	1871890 61	1871890 61	0
2	1000000 00	1000000 00	0	0	1000000 00	1000000 00	0
3	431893 63	431893 63	0	0	431893 63	431893 63	0
4	6038 61	6038 61	0	0	6038 61	6038 61	0
5	670218 43	670218 43	0	0	670218 43	670218 43	0
6	1000000 00	1000000 00	0	0	1000000 00	1000000 00	0
7	232801 02	232801 02	0	0	232801 02	232801 02	0
8	7329 52	7329 52	0	0	7329 52	7329 52	0
9	1260 44	1260 44	0	0	1260 44	1260 44	0
10	21088 86	21088 86	0	0	21088 86	21088 86	0
11	8228 87	8228 87	0	0	8228 87	8228 87	0
12	29938 67	29938 67	0	0	29938 67	29938 67	0
13	1507 86	1507 86	0	0	1507 86	1507 86	0
14	1332709 36	1332709 36	312346 07	1385605 83	1645255 43	1645255 43	0
Összesen							

B

A tétel neve		Ujtel		Veszteség		Összesen	
ft	kr	ft	kr	ft	kr	ft	kr
1	1871890 61	1871890 61	0	0	1871890 61	1871890 61	0
2	1000000 00	1000000 00	0	0	1000000 00	1000000 00	0
3	431893 63	431893 63	0	0	431893 63	431893 63	0
4	6038 61	6038 61	0	0	6038 61	6038 61	0
5	670218 43	670218 43	0	0	670218 43	670218 43	0
6	1000000 00	1000000 00	0	0	1000000 00	1000000 00	0
7	232801 02	232801 02	0	0	232801 02	232801 02	0
8	7329 52	7329 52	0	0	7329 52	7329 52	0
9	1260 44	1260 44	0	0	1260 44	1260 44	0
10	21088 86	21088 86	0	0	21088 86	21088 86	0
11	8228 87	8228 87	0	0	8228 87	8228 87	0
12	29938 67	29938 67	0	0	29938 67	29938 67	0
13	1507 86	1507 86	0	0	1507 86	1507 86	0
14	1332709 36	1332709 36	312346 07	1385605 83	1645255 43	1645255 43	0
Összesen							

C

A tétel neve		Ujtel		Veszteség		Összesen	
ft	kr	ft	kr	ft	kr	ft	kr
1	1871890 61	1871890 61	0	0	1871890 61	1871890 61	0
2	1000000 00	1000000 00	0	0	1000000 00	1000000 00	0
3	431893 63	431893 63	0	0	431893 63	431893 63	0
4	6038 61	6038 61	0	0	6038 61	6038 61	0
5	670218 43	670218 43	0	0	670218 43	670218 43	0
6	1000000 00	1000000 00	0	0	1000000 00	1000000 00	0
7	232801 02	232801 02	0	0	232801 02	232801 02	0
8	7329 52	7329 52	0	0	7329 52	7329 52	0
9	1260 44	1260 44	0	0	1260 44	1260 44	0
10	21088 86	21088 86	0	0	21088 86	21088 86	0
11	8228 87	8228 87	0	0	8228 87	8228 87	0
12	29938 67	29938 67	0	0	29938 67	29938 67	0
13	1507 86	1507 86	0	0	1507 86	1507 86	0
14	1332709 36	1332709 36	312346 07	1385605 83	1645255 43	1645255 43	0
Összesen							

D

A tétel neve		Ujtel		Veszteség		Összesen	
ft	kr	ft	kr	ft	kr	ft	kr
1	1871890 61	1871890 61	0	0	1871890 61	1871890 61	0
2	1000000 00	1000000 00	0	0	1000000 00	1000000 00	0
3	431893 63	431893 63	0	0	431893 63	431893 63	0
4	6038 61	6038 61	0	0	6038 61	6038 61	0
5	670218 43	670218 43	0	0	670218 43	670218 43	0
6	1000000 00	1000000 00	0	0	1000000 00	1000000 00	0
7	232801 02	232801 02	0	0	232801 02	232801 02	0
8	7329 52	7329 52	0	0	7329 52	7329 52	0
9	1260 44	1260 44	0	0	1260 44	1260 44	0
10	21088 86	21088 86	0	0	21088 86	21088 86	0
11	8228 87	8228 87	0	0	8228 87	8228 87	0
12	29938 67	29938 67	0	0	29938 67	29938 67	0
13	1507 86	1507 86	0	0	1507 86	1507 86	0
14	1332709 36	1332709 36	312346 07	1385605 83	1645255 43	1645255 43	0
Összesen							

E

A tétel neve		Ujtel		Veszteség		Összesen	
ft	kr	ft	kr	ft	kr	ft	kr
1	1871890 61	1871890 61	0	0	1871890 61	1871890 61	0
2	1000000 00	1000000 00	0	0	1000000 00	1000000 00	0
3	431893 63	431893 63	0	0	431893 63	431893 63	0
4	6038 61	6038 61	0	0	6038 61	6038 61	0
5	670218 43	670218 43	0	0	670218 43	670218 43	0
6	1000000 00	1000000 00	0	0	1000000 00	1000000 00	0
7	232801 02	232801 02	0	0	232801 02	232801 02	0
8	7329 52	7329 52	0	0	7329 52	7329 52	0
9	1260 44	1260 44	0	0	1260 44	1260 44	0
10	21088 86	21088 86	0	0	21088 86	21088 86	0
11	8228 87	8228 87	0	0	8228 87	8228 87	0
12	29938 67	29938 67	0	0	29938 67	29938 67	0
13	1507 86	1507 86	0	0	1507 86	1507 86	0
14	1332709 36	1332709 36	312346 07	1385605 83	1645255 43	1645255 43	0
Összesen							

F

A tétel neve		Ujtel		Veszteség		Összesen	
ft	kr	ft	kr	ft	kr	ft	kr
1	1871890 61	1871890 61	0	0	1871890 61	1871890 61	0
2	1000000 00	1000000 00	0	0	1000000 00	1000000 00	0
3	431893 63	431893 63	0	0	431893 63	431893 63	0
4	6038 61	6038 61	0	0	6038 61	6038 61	0
5	670218 43	670218 43	0	0	670218 43	670218 43	0
6	1000000 00	1000000 00	0	0	1000000 00	1000000 00	0
7	232801 02	232801 02	0	0	232801 02	232801 02	0
8	7329 52	7329 52	0	0	7329 52	7329 52	0
9	1260 44	1260 44	0	0	1260 44	1260 44	0
10	21088 86	21088 86	0	0	21088 86	21088 86	0
11	8228 87	8228 87	0	0	8228 87	8228 87	0
12	29938 67	29938 67	0	0	29938 67	29938 67	0
13	1507 86	1507 86	0	0	1507 86	1507 86	0
14	1332709 36	1332709 36	312346 07	1385605 83	1645255 43	1645255 43	0
Összesen							

G

A tétel neve		Ujtel		Veszteség		Összesen	
ft	kr	ft	kr	ft	kr	ft	kr
1	1871890 61	1871890 61	0	0	1871890 61	1871890 61	0
2	1000000 00	1000000 00	0	0	1000000 00	1000000 00	0
3	431893 63	431893 63	0	0	431893 63	431893 63	0
4	6038 61	6038 61	0	0	6038 61	6038 61	0
5	670218 43	670218 43	0	0	670218 43	670218 43	0
6	1000000 00	1000000 00	0	0	1000000 00	1000000 00	0
7	232801 02	232801 02	0	0	232801 02	232801 02	0
8	7329 52	7329 52	0	0	7329 52	7329 52	0
9	1260 44	1260 44	0	0	1260 44	1260 44	0
10	21088 86	21088 86	0	0	21088 86	21088 86	0
11	8228 87	8228 87	0	0	8228 87	8228 87	0
12	29938 67	29938 67	0	0	29938 67	29938 67	0
13	1507 86	1507 86	0	0	1507 86	1507 86	0
14	1332709 36	1332709 36	312346 07	1385605 83	1645255 43	1645255 43	0
Összesen							

H

A tétel neve		Ujtel		Veszteség		Összesen	
ft	kr	ft	kr	ft	kr	ft	kr